

Indstilling af Astrid Fischer, Laura Marie Sørensen og Jonas Deiborg fra DR's undersøgende redaktion for Kræftsagen på AUH

”Når det ikke fungerer, så må man jo tale om det og få det frem i lyset, så man kan handle på det.”

Så enkelt bliver det sagt af 64-årige Annette Bekner i DR's dækning af kræftsagen. Hun ventede for længe på en potentielt livreddende kræftoperation på Aarhus Universitetshospital. Da hun endelig kom på operationsbordet, var kræften så fremskreden, at hun ikke længere kunne opereres.

Annette Bekner er en af over 300 patienter på hospitalets mave- og tarmkirurgiske afdeling, der ikke blev opereret indenfor de to uger, de som kræftpatienter har ret til. De lange ventetider var vokset gennem et år, patienter fejlinformeret om deres rettigheder, og imens havde læger på den berørte afdeling gentagne gange slået alarm. Alligevel lagde hverken hospitalet eller Region Midtjylland selv de alvorlige problemer frem.

Måned for måned indrapporterede de i stedet – til Sundhedsstyrelsen – nul overskridelser af de maksimale ventetider på afdelingen, mens patienterne fik forkert information om deres mulighed for at få hurtig behandling i udlandet.

Først da de tre DR-journalister gravede sagen frem, kom den for dagens lys. En stribe af afsløringer i foråret og sommeren 2023 fik glansbilledet af kræftbehandlingen i Danmark til fuldstændig at krakelere og blottede et kæmpe svigt af alvorligt syge patienter med tarmkræft.

Allerede dagen efter det første indslag i 21 Søndag (DR1) erkendte hospitalets ledelse, at ventetiden på AUH kunne have kostet menneskeliv. Alligevel var det kun takket været flere måneders insisterende og grundig afdækning, at offentligheden fik kendskab til, hvordan hospitalet i strid med loven havde svigtet kræftpatienter.

DR-journalisterne afslørede, at patienterne på mave-tarmkirurgisk i strid med loven fik at vide, at de ville blive sat bag i køen, hvis mulighederne for en hurtig operation i udlandet skulle undersøges. Samtidig skaffede de helt unik dokumentation for, at patienter, der krævede deres ret og klagede, blev sat *frem* i køen til en operation.

DR kunne også påvise, at både hospitalsledelsen og regionsdirektionen havde kendt til de alvorlige ventetidsproblemer i mindst et år. Men selv da de bekymrede læger som et sidste forsøg på at slå alarm, henvendte sig til Region Midtjyllands whistleblowerordning, kom der ingen reaktion.

Længe fastholdt Region Midtjylland, at alle regler var fulgt, og at afdelingens kræftpatienter i mere end 300 tilfælde selv havde accepteret at vente ud over de maksimale ventetider. Det blev dog grundigt modsagt i de stærke vidnesbyrd fra patienter, der – midt i deres livs krise – stod frem i DR og splittede regionens forklaringer fuldstændig ad.

Undervejs sendte regionen flere redegørelser til sundhedsministeren, der også flere gange blev modsagt af nye oplysninger, som de tre journalister bragte frem. En undersøgelse, som Kammeradvokaten derpå gennemførte, bekræftede hele DR's dækning. I rapporten fik regionen med egne ord en ”sønderlemmende kritik”, da det blev slået fast, at hospitalet havde sat økonomi over patienternes rettigheder, brudt loven og begået en lang række grove fejl med åbne øjne.

Som følge af journalisternes dækning er det kommet frem, at kræftpatienter andre steder i landet *også* har ventet for længe, uden at det er blevet indberettet til Sundhedsstyrelsen.

Afsløringerne i kræftsagen har sat gang i en række forbedringer.

Blot fem dage efter DR's første afsløring i 21. Søndag iværksatte sundhedsminister Sophie Løhde en genopretningsplan for hele kræftområdet. Senere fulgte en kræftplan V, ledsaget af milliarder over de næste år, - en plan, som ikke var i støbeskeen før DR's afsløringer. Sundhedsstyrelsen arbejder nu på at forstærke indberetningssystemet for at forhindre svigt i kræftbehandlingen fremover. Og Rigsrevisionen har indledt en omfattende undersøgelse, der også omfatter Sundhedsministeriets håndtering af maksimale ventetider på kræftområdet.

Alt dette er resultatet af undersøgende journalistik af allerhøjeste klasse. En imponerende og omfattende grundresearch bygget på slidsomme aktindsigtsforløb, hvor kun en insisteren på offentlighedslovens muligheder var årsagen til, at det omfattende materiale kom frem.

Med tålmodighed og omsorg har journalisterne fået sårbare patienter til at stå frem, og det har medvirket til, at regionen til sidst erkendte, at problemerne var reelle og uafviselige. Vedholdende arbejde med fortrolige kilder gjorde det løbende muligt at fortælle både vigtige detaljer og at brede hele problemstillingen ud.

I dag står det klart, at det var en livstruende praksis og omgåelse af patientrettighederne, der fandt sted på Aarhus Universitetshospital, og at store problemer på hele kræftområdet længe er gået under radaren. De afsløringer, som Astrid Fischer, Laura Marie Sørensen og Jonas Deiborg på forbilledlig vis har bragt frem i lyset, - så der med patient Annette Bekners ord kan tales om dem og handles på dem, - kan vise sig at være livreddende for fremtidige kræftpatienter i Danmark.

For dette arbejde fortjener de Cavlingprisen 2023.

Med venlig hilsen

Thomas Falbe
Chefredaktør, DR Nyheder